

Sygn. akt II CSK 305/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa "M. " Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. przeciwko "C." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Fabryce Mebli Tapicerowanych z siedzibą w Ł. o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 lutego 2012 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 7 grudnia 2010 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 18 sierpnia 2010 r. Sąd Okręgowy zasądził od C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Fabryki Mebli Tapicerowanych z siedzibą w Ł. na rzecz M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 106.868,17 zł z ustawowymi odsetkami od kwot i dat szczegółowo wskazanych w sentencji wyroku i orzekł o kosztach procesu należnych powodowi od pozwanego. W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy ustalił, że powód i pozwany są przedsiębiorcami, łączyły ich umowy sprzedaży, z których powód wywiązał się spełniając świadczenia niepieniężne, to jest dostarczając pozwanemu różnego rodzaju meble produkowane przez siebie, pozwany zaś nie uregulował należności, na kwotę dochodzoną pozwem. Kwota ta wynikała z faktur wystawionych w okresie od 9 września 2008 r. do 15 września 2008 r.; były to okoliczności niesporne między stronami. Siedzibą pozwanego jest Ł. Spółka posiada oddział w K. (woj. X.). Wszystkie udziały pozwanego należą do jednego wspólnika N. B.–GMBH, której wyłącznym udziałowcem jest spółka N. B., a ta w 90% stanowi własność C. I. z siedzibą we Francji. Pozwany wytwarzane przez siebie towary zbywa przede wszystkim na rynku niemieckim oraz, w niewielkim zakresie, na rynku francuskim.

Pozwany w dniu 26 września 2008 r. złożył w Sądzie Handlowym w M. we Francji wniosek o wszczęcie „procedure de sauvegarde” to jest postępowania upadłościowego, na podstawie przepisów francuskiego Kodeksu Handlowego. Wyrokiem z dnia 1 października 2008 r. Sąd Handlowy w M. otworzył postępowanie upadłościowe (sauvegarde) na podstawie art. L 620-1 i L 621-1 i następných francuskiego Kodeksu Handlowego. Sąd francuski uznając, że główny ośrodek działalności jednostek grupy kapitałowej C. I. znajduje się we Francji orzekł - stwierdzając swoją właściwość w tym zakresie - w przedmiocie upadłości polskiej spółki. Ustanowiono sędziego komisarza, zastępcę sędziego komisarza, dwóch zarządców sądowych w celu wspólnego nadzorowania dłużnika w prowadzonych przez niego czynnościach zarządu, zastępców sądowych pozwanej spółki, a nadto ustalono sześciomiesięczny okres obserwacji do dnia 29 marca 2009 r. na podstawie art. L 621-3 i R621-9 Kodeksu handlowego francuskiego. Wierzyciele zostali wezwani do zgłoszenia swych wierzytelności poprzez zastępców sądowych w terminie 2 miesięcy od ogłoszenia wyroku w biuletynie BODACC (Dzienniku

Urzędowym Ogłoszeń w Sprawach Cywilnych i Gospodarczych) oraz wyznaczono dziesięciomiesięczny termin sporządzania przez zastępców sądowych listy wierzytelności. Sąd w M. ustalił, że C. sp. z o.o. nie jest w sytuacji zaprzestania regulowania płatności, bowiem pasywa przypadające do zapłaty wynoszą 2.607 euro, a aktywa rozporządzalne 377.104 euro i dysponuje środkami pieniężnymi. Sąd Rejonowy umieścił w Krajowym Rejestrze Sądowym wzmiankę o wszczęciu we Francji wobec pozwanego postępowania upadłościowego. Powód zgłosił w tym postępowaniu swoją wierzytelność, w kwocie obecnie dochodzonej. W dniu 20 lipca 2009 r. Sąd Handlowy w M. zatwierdził plan ochronny dla pozwanego i ustalił harmonogram spłaty wierzycieli. Zgodnie z przepisami prawa francuskiego zatwierdzenie planu ochronnego ma skutki orzeczenia o ukończeniu postępowania upadłościowego. Zgodnie z tym planem, powód zostanie zaspokojony w zakresie kwoty głównej w całości, jednakże w ratach rozłożonych na okres 10 lat. Zgodnie z prawem francuskim, dochodzenie w odrębnym procesie należności objętych planem, jest nieskuteczne. Wierzycielami pozwanej są w większości podmioty prawa polskiego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy ocenił, że dochodzona kwota podlega zasądzeniu w całości. Oceniając zarzuty pozwanego wskazujące na niedopuszczalność zasądzenia należności z uwagi na postępowanie upadłościowe toczące się i zakończone przed sądem francuskim, Sąd Okręgowy z powołaniem się na przepisy Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.U. UE L.00.160.1), podzielił zarzut o istnieniu podstaw do odmowy uznania postępowania upadłościowego, wobec sprzeczności orzeczenia Sądu Handlowego w M. z polskim porządkiem publicznym (art. 26 Rozporządzenia). Powołany przepis stanowi, że każde państwo członkowskie może odmówić uznania postępowania upadłościowego wszczętego w innym państwie członkowskim albo wykonania wydanego w jego toku orzeczenia, o ile uznanie to lub wykonanie prowadziłyby do rezultatu, który pozostaje w oczywistej sprzeczności z jego porządkiem publicznym, w szczególności z jego podstawowymi zasadami lub konstytucyjnie zagwarantowanymi prawami i wolnościami jednostki. W ocenie tego Sądu doszło bowiem do ogłoszenia upadłości spółki w sytuacji gdy przesłanki tej upadłości, nieznane prawu

polskiemu, w postaci tylko zagrożenia niewypłacalnością, dotyczyły innego podmiotu, w szczególności grupy kapitałowej powiązanej kapitałowo z pozwaną, a sytuacja pozwanej, jako dłużnika, była dobra. Ponadto niemożność uznania orzeczenia sądu francuskiego (w ramach oceny istnienia przesłanek odmowy uznania na podstawie art. 26 Rozporządzenia) wynikała z braku, w okolicznościach sprawy, jurysdykcji tego sądu do ogłoszenia upadłości, pozwana bowiem na terenie Francji nie posiadała żadnego oddziału, a jej siedziba znajduje się w Polsce.

Sąd Apelacyjny oddalił wyrokiem z dnia 7 grudnia 2010 r. apelację pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego, dzieląc w całości argumentację prawną tego Sądu co do istnienia, w świetle art. 26 Rozporządzenia, podstawy do odmowy uznania postępowania upadłościowego wszczętego i zakończonego przed Sądem Handlowym w M. W ocenie tego Sądu klauzula porządku publicznego obejmuje badanie również materialnoprawnych przesłanek wszczęcia postępowania upadłościowego, a analiza okoliczności sprawy wskazuje, że przesłanek takich nie było. Rezultatem tego jest ograniczenie własności powoda przez redukcję wierzytelności lub odroczenie terminu spłaty na długi okres. Sąd Apelacyjny zwrócił również uwagę, że ocena przez sąd francuski sytuacji grupy kapitałowej C. I. jako całości, uzasadniająca wszczęcie postępowania upadłościowego, doprowadziła do uznania przez ten sąd jego jurysdykcji, podczas gdy w odniesieniu do polskiej spółki jurysdykcji tej sąd ten nie miał.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego, opartej na obu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c., pozwana Spółka zarzuciła naruszenie art. 26, art. 3 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego również w związku z art. 45 ust. 1 i art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji i art. 65 k.c. oraz naruszenie art. 320 k.p.c. a także art. 316 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 4 w związku z L 622-10 i L 622-11 francuskiego kodeksu handlowego. Zarzucając powyższe skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i zmiany wyroku Sądu Okręgowego przez oddalenie powództwa ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Domagała się nadto, na podstawie art.

398¹⁹ k.p.c. w związku z art. 415 k.p.c., zasądzenia na jej rzecz wyegzekwowanego przez powoda świadczenia wraz z odsetkami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej nie jest istotne czy Sąd Handlowy w M., wyrokiem z dnia 1 października 2008 r., wszczynając na podstawie art. L 620-1 i L 621-1 i następnych francuskiego kodeksu handlowego w stosunku do pozwanej spółki postępowanie upadłościowe (sauvergarde), zastosował trafny czy też nietrafny, sposób wykładni art. 3 ust. 1 Rozporządzenia, określającego jurysdykcję do wszczęcia postępowania upadłościowego. W art. 3 ust. 1 Rozporządzenia posłużono się nieprecyzyjnym łącznikiem w postaci głównego ośrodka podstawowej działalności dłużnika. Z przepisu wynika, że w przypadku spółek i osób prawnych domniemywa się, iż głównym ich ośrodkiem jest siedziba określona w statucie, chyba że zostanie przeprowadzony dowód przeciwny. W praktyce sądów państw członkowskich ujawniły się dwa podejścia do kryteriów wyznaczających, w myśl tego przepisu, ich jurysdykcję. Według tzw. teorii działalności gospodarczej (business activity theory), odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, za główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika uznaje się miejsce, w którym faktycznie prowadzona jest działalność gospodarcza. Podkreśla się przy tym znaczenie rozpoznawalności miejsca prowadzenia działalności dla wierzycieli. W wyroku z dnia 2 maja 2006 r. C-341/04 dot. Eurofood IFSC Ltd., Trybunał orzekł, że gdy dłużnikiem jest spółka zależna, której siedziba określona w statucie znajduje się w innym państwie członkowskim aniżeli siedziba spółki nadrzędnej, domniemanie sformułowane w art. 3 ust. 1 zdanie drugie Rozporządzenia, wskazując, iż głównym ośrodkiem podstawowej działalności spółki zależnej jest jej siedziba określona w statucie, może zostać obalone jedynie wtedy, gdy kryteria obiektywne i możliwe do zweryfikowania przez osoby trzecie, umożliwiają stwierdzenie, że rzeczywista sytuacja jest odmienna niż ta, która wynikałaby z położenia przedsiębiorstwa w miejscu statutowej siedziby spółki. Może tak być w szczególności w przypadku spółki nieprowadzącej żadnej działalności na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją statutową siedzibę. Jednakże, jeżeli spółka prowadzi działalność na terytorium państwa członkowskiego, w którym znajduje się jej

statutowa siedziba, to sama okoliczność, że jej decyzje ekonomiczne są lub mogą być kontrolowane przez spółkę nadrzędną mającą siedzibę w innym państwie członkowskim, nie jest wystarczająca do obalenia domniemania ustanowionego przez rozporządzenie. Drugie podejście nazywane jest teorią miejsca podejmowania strategicznych decyzji kontrolnych lub teorią głowy zarządu (mind of management). Teoria ta zakłada, że dla ustalenia głównego ośrodka podstawowej działalności, kluczowe znaczenie ma sposób organizacji funkcji kierowniczych przedsiębiorstwa, w tym w szczególności sposób podejmowania strategicznych decyzji. Teoria ta nie kładzie nacisku ani na faktyczne miejsce prowadzenia działalności, ani miejsce wcielania decyzji kierowniczych w życie, ani też na rozpoznawalność powyższych okoliczności przez osoby trzecie. Stanowi zatem zaprzeczenie podejścia opartego na modelu business activity. Wykładnię opartą na teorii mind of management należy ocenić jako nieprawidłową, gdyż ani przepisy Rozporządzenia, ani motywy zawarte w jego preambule nie dają podstaw to przyjęcia takiej interpretacji terminu „główny ośrodek podstawowej działalności”. Przeciwnie, teza 13 in fine preambuły do Rozporządzenia wyraźnie przesądza konieczność zapewnienia wierzycielom możliwości faktycznego zweryfikowania okoliczności uzasadniających jurysdykcję krajową sądów danego państwa. Wykładnię opartą na tej teorii zastosował Sąd Handlowy w M. decydując o swej jurysdykcji.

Brak akceptacji dla przyjętego przez sąd francuski kryterium oceny istnienia jego jurysdykcji (zgodnego z teorią mind of management), nie upoważniał sądów orzekających w sprawie niniejszej do podjęcia próby zakwestionowania tej jurysdykcji przez włączenie zagadnienia prawidłowości zastosowania art. 3 ust. 1 Rozporządzenia w zakres tzw. klauzuli porządku publicznego (art. 26 Rozporządzenia).

Ogłoszenie upadłości w tzw. głównym postępowaniu upadłościowym przez sąd właściwy zgodnie z art. 3 rozporządzenia w jednym z państw Unii Europejskiej (oprócz Danii) podlega z mocy prawa uznaniu w pozostałych państwach, gdy orzeczenie stanie się skuteczne w państwie wszczęcia postępowania (art. 16 ust. 1 Rozporządzenia). Europejski Trybunał Sprawiedliwości w wyroku dot. Eurofood orzekł, że art. 16 ust. 1 akapit pierwszy Rozporządzenia należy

poddać wykładni, zgodnie z którą wszczęcie głównego postępowania upadłościowego przez sąd jednego państwa członkowskiego powinno zostać uznane przez sądy innych państw członkowskich, bez możliwości badania przez te sądy oceny właściwości dokonanej przez sąd państwa wszczęcia postępowania. Zasada pierwszeństwa określona w tym przepisie jest oparta na zasadzie wzajemnego zaufania. Przyjęcie tej zasady umożliwiło ustanowienie obligatoryjnego systemu jurysdykcji i zastąpienie przepisów krajowych państw członkowskich w dziedzinie uznawania i wykonywania orzeczeń przez uproszczony mechanizm uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych w ramach postępowania upadłościowego. Jeżeli, uznając, że główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika znajduje się w innym państwie członkowskim niż to, w którym zostało wszczęte główne postępowanie upadłościowe, zainteresowany zamierza podważyć właściwość sądu, który wszczął postępowanie, musi skorzystać ze środków przewidzianych przez prawo krajowe państwa członkowskiego, w którym zostało wszczęte to postępowanie przed sądami tego państwa. Mechanizm przewidujący, że wszczęte może być tylko jedno postępowanie główne wywołujące skutki prawne we wszystkich państwach członkowskich, w których rozporządzenie obowiązuje, mógłby zostać poważnie zaburzony, jeżeli sądy tych państw członkowskich mogłyby korzystać z konkurencyjnej właściwości.

Ta wykładnia art. 16 ust. 1 Rozporządzenia dokonana przez Trybunał Sprawiedliwości odpowiada również funkcji tego przepisu, co wynika z pkt 22 preambuły. Automatyczne uznanie oznacza, że skutki wynikające z postępowania na podstawie prawa państwa wszczęcia postępowania rozciągają się na wszystkie państwa, w których obowiązuje ten unijny akt prawny. Orzeczenie sądu, który wszczął postępowanie, powinno być uznane w pozostałych państwach członkowskich bez możliwości badania trafności tego orzeczenia. Przyczyny ewentualnej odmowy uznania na podstawie art. 26 Rozporządzenia powinny być ograniczone do minimum i według tej zasady powinien być rozstrzygnięty każdy spór w sprawie, w której wchodzi w rachubę zastosowanie Rozporządzenia. U podstaw unormowania zawartego w art. 16 ust. 1 Rozporządzenia leży zasada wzajemnego zaufania, która powinna determinować i kierunkować wszelkie działania sądów w sprawach związanych ze stosowaniem

rozporządzenia. W literaturze europejskiej podniesiono nawet, że jeżeli sąd krajowy poweźmie wątpliwości, jak należy się zachować w odniesieniu do zagranicznego orzeczenia, które nie spełnia wszystkich standardów wymaganych w państwie uznającym, powinien zgodnie z tą zasadą zaufać sądowi zagranicznemu, a w istocie zagranicznemu systemowi prawnemu w ramach Unii Europejskiej i jego wymiarowi sprawiedliwości.

Konsekwencją wyłączenie dopuszczalności badania jurysdykcji sądu, który orzekał w sprawie wszczęcia postępowania upadłościowego, jest niemożność traktowania ewentualnego uchybienia w tym przedmiocie jako wypełniającego pojęcie klauzuli porządku publicznego, której naruszenie daje państwu członkowskiemu, zgodnie z art. 26 Rozporządzenia, prawo odmowy uznania postępowania upadłościowego. Sąd Apelacyjny dokonał zatem nieuzasadnionej, rozszerzającej wykładni art. 26 rozporządzenia, przyjmując, że norma z niego wynikająca pozwala badać trafność zastosowania przez Sąd Handlowy w M. art. 3 ust. 1 Rozporządzenia. Nadto nietrafnie przyjął, że pozwala także badać materialnoprawne przesłanki wszczęcia postępowania upadłościowego *sauvegarde*.

Art. 26 Rozporządzenia, jako przepis wyjątkowy, podlega wykładni ścisłej. Zarówno Europejski Trybunał Sprawiedliwości (np. wyrok z dnia 28 marca 2000 r. C- 7/98 Krombach, Zb. Orz. s I – 1935 i wyrok z dnia 11 maja 2000 r. C-38/98 Renault, Zb. Orz. 2000, s. 2973, pkt 33), jak i Sąd Najwyższy (por. np. postanowienia z dnia 2 czerwca 1980 r. I CR 124/80, OSNC 1981, nr 1, poz. 13 i z dnia 21 marca 2007 r., I CSK 434/06, OSNC 2008, nr 3, poz. 37) podkreślają, że klauzula porządku publicznego jest wyjątkiem od zasady stosowania prawa obcego lub uznania zagranicznych orzeczeń opartych na tym prawie i dlatego nie można jej interpretować w sposób rozszerzający. Szeroka wykładnia tej klauzuli wykluczałaby osiągnięcie celu Rozporządzenia, jakim jest zapewnienie swobodnego przepływu orzeczeń oraz skutecznego funkcjonowania transgranicznych postępowań upadłościowych (por. tezę 2 preambuły).

Zakres klauzuli porządku publicznego jest niedookreślony, jej wypełnienie pozostawiono sądowi orzekającemu w konkretnej sprawie, co jednak nie oznacza,

że kontrola elementów składających się na orzeczenie sądu zagranicznego może przybierać rozmiary właściwe kontroli merytorycznej (zasadności) takiego orzeczenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1975 r., I CR 625/75, OSNCP 1976, nr 10, poz. 215). Zakaz merytorycznej kontroli zagranicznego orzeczenia jest związany z istotą stosowania klauzuli porządku publicznego. Przy jej stosowaniu nie chodzi bowiem o to, aby zagraniczne orzeczenie było zgodne ze wszystkimi wchodzącymi w grę bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, lecz o to, czy wywarło skutek sprzeczny z podstawowymi zasadami krajowego porządku prawnego. Orzeczenie sądu zagranicznego narusza podstawowe zasady porządku publicznego w Polsce dopiero wtedy, gdy jego skutek jest nie do pogodzenia z samą istotą danej instytucji prawnej w Polsce, nie zaś jedynie z poszczególnymi przepisami regulującymi w tych krajach tę lub zmierzającą do podobnego celu, zbliżoną instytucję prawną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2002 r., I CKN 722/99, Prok. i Pr. wkł. 2002 nr 5, s. 39). Porównanie zasad postępowania *sauvegarde* wszczętego na skutek zagrożenia pozwaną niewypłacalnością z polskim postępowaniem naprawczym (art. 492 ust. 1 Pr.u.n.) prowadzi do wniosku, że brak jest zasadniczych różnic pomiędzy tymi instytucjami prawnymi i mają one zbieżne cele. W polskim systemie prawnym bieżące wykonywanie zobowiązań przez przedsiębiorcę jest bezwzględnym warunkiem wszczęcia postępowania naprawczego; gdy przedsiębiorca zaprzestanie wykonywania wymagalnych zobowiązań jest już niewypłacalnym w rozumieniu art. 11 Pr.u.n. W takim wypadku nie tylko jest zagrożony upadłością, ale i niewypłacalny, z chwilą zaś, gdy przedsiębiorca stał się niewypłacalny, uzyskuje zdolność upadłościową i powstają podstawy do ogłoszenia upadłości. Sąd Apelacyjny nietrafnie przy tym przyjął, że Sąd Handlowy w M. dokonał otwarcia postępowania upadłościowego ze względu na zagrożenie niewypłacalnością całej grupy kapitałowej C. I., podczas gdy dokonał tego ze względu na takie zagrożenie pozwanego z powodu upadłości jej głównego klienta N. P. M. Stąd również powiązanie przez Sąd Apelacyjny twierdzenia o nieuzasadnionym wszczęciu postępowania upadłościowego wobec pozwanego z naruszeniem, w ten sposób, jego prawa do sądowej ochrony, jest chybione.

Nie można też podzielić stanowiska Sądu Apelacyjnego, że uznanie *ex lege* obu wyroków Sądu Handlowego w M. narusza art. 64 Konstytucji. Przepis ten wprost przewiduje możliwość ograniczenia, w drodze ustawy, nawet prawa własności (ust. 3); wierzytelności na gruncie polskiego systemu prawnego korzystają z mniejszego zakresu ochrony. Trzeba podkreślić, że ostatecznym skutkiem przeprowadzonego we Francji postępowania *sauvegarde*, wynikającym z wyroku z dnia 20 lipca 2009 r. było odroczenie terminu płatności długu już wymagalnego i częściowa strata świadczenia ubocznego (odsetek). Restrukturyzacja długów dłużnika przy zastosowaniu obowiązującej w polskim porządku prawnym ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze, może prowadzić do wielu bardziej niekorzystnych dla wierzycieli skutków prawnych. Zmiana terminu świadczenia jest możliwa nie tylko na gruncie polskiego prawa upadłościowego i naprawczego, ale wynika również i z innych instytucji prawa cywilnego materialnego (art. 212 § 3 lub art. 3581 § 3 k.c.), a nawet procesowego (art. 320 k.p.c.).

Z powyższych względów trafny okazał się zarzut naruszenia art. 26 Rozporządzenia, również w związku z jego art. 3 ust. 1. Wobec przeto braku podstaw do zastosowania powołanych przepisów, Sąd Apelacyjny powinien był mieć na względzie, że do wierzytelności objętych układem stosuje się prawo francuskie. Dotyczy to także możliwości skutecznego dochodzenia w odrębnym postępowaniu sądowym roszczeń wierzycieli, których wierzytelności objęte są układem. Zobowiązania objęte układem podlegają restrukturyzacji stosownie do jego treści, tj. gdy układ przewiduje odroczenie terminu płatności, objęta układem wierzytelność w okresie odroczenia nie jest wymagalna. Stąd też Sąd Apelacyjny powinien był ustalić, jaka część wierzytelności powoda, w świetle planu ochronnego była wymagalna w chwili zamknięcia rozprawy, czy mogła być skutecznie dochodzona przed sądem. Brak ustaleń w tym zakresie uniemożliwia odparcie zarzutu naruszenia art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i w związku z art. 26 § 1 rozporządzenia. Zarzut naruszenia art. 320 k.p.c. poczytać należy za bezprzedmiotowy skoro, jak wydaje się to wynikać ze skargi kasacyjnej, został postawiony na wypadek odmowy uznania orzeczenia sądu zagranicznego.

Z tych względów Sąd Najwyższy, orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁵ k.p.c.).

